

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Vigilia

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

¶ Loci Bibliici

Vidua, in deliciis viuens, morosa, 1. Tim. 5. 6. Vidua munusculum à Christo laudatur. Luc. 21. 3. Vidua Deus facit iudicium, ipse dat victum, Deuter. 10. 18. Vidua parabola quae crebris precibus iudicium aequum obtinuit ab iniquo Iudice, Luc. 18. 2. &c. Vidua filius suæ dicitur, Luc. 7. vers. 13. Vidua quales in Ecclesia ministerium, seu in Diaconissarum collegium recipiendæ, 1. Tim. 5. 3. Quor annorum recipiendæ, vers. 9. Vidua iuniores læscunt, ideoq; deuitandæ sunt vers. 11. vbi non reiciuntur viduæ iuniores ab Ecclesia, sed ad numerum Diaconissarum noq; admittuntur. Viduæ veræ quæ, 1. Tim. 5. vers. 2. quæ videlicet solæ sunt, & omni humano præsidio destitutæ. Viduarum domos comedere, Matth. 23. 14. Viduarum officium, 1. Corinth. 7. v. 8. 9. Tim. 5. 2. Viduarum habenda ratio, & beneficiendum illis, Exod. 22. v. 22. Deuter. 16. vers. 14. & 17. 19. 20. 21. & 26. & 27. 19. Iudith. 16. 28. Job. 24. 3. & 31. 16. Eccles. 4. 10. Esa. 1. 17. Jer. 22. 3. Zach. 7. v. 10. Malach. 3. 5. Mat. 23. 14. 1. Tim. 5. 3. Luc. 1. 27. Viduas piæ quid deceat, Iud. 8. 4. Luc. 2. 37. 1. Tim. 5. 8. 5. Tit. 2. 3.

¶ SENTENTIA BIBLIÆ.

Vidua virtute se debet ornari.

Sic Iudith virtutibus non vetibus ornari studuit Iud. 8. Erat Anna prophetissa filia Phanuel, & hæc vidua erat vsq; ad annos octoginta quatuor, quæ non discedebat de templo ieiunus & obsecrationibus seruens nocte & die, Luc. 2. Quæ vere vidua est & desolata, speret in Deum, & insuet obsecrationibus & orationibus die ac nocte. Nam quæ in deliciis est, viuens mortua est, & hoc præcipue, vt irreprehensibilis sint, 1. ad Timotheum 5. Annus similiter in habitu sint, qui religionem, deccat, non criminatitices, non multo vino seruientes, vt honesta doceant. Tit. 2.

Stude se defendere.

Vidua & pupillo non nocebitis. Si leseritis eos, vociferabuntur ad me, & ego audiam clamorem eorû: & indignabitur furor meus, & percussioq; vos gladio, & erunt vxores vestræ viduæ, & filii vestri pupilli. Exod. 22.

Viduas eius benedicens benedicam. Psal. 137.

¶ SENTENTIA PATRUM.

Quid facit hæc vidua inter familiæ multitudinem, inter ministrorum greges?

Caueto omnes suspiciones, & quod de te probabiliter fingi potest.

Nesciat vidua bigamiam indulgentiam. Hier. in epist. 96.

¶ POETARVM DICTA.

Virg. lib. 4. A. Encid. Didonis verba de Sicheo marito suo.

Sed mihi vel tellus optem prius ima dehiscat, Vel pater omnipotens adigat me subitè ad En. 7. 7. 8. Pallentes Sombrae Eberi noctemq; profundam, Ante pudor quam te violens, aut tua iura resoluam. Ille meos primus quibus sibi iunxit, amores Absit. Ille habet secum seruerq; sepulchro.

Consule Tit. de Matrimonio, Coniugio, & Castitate.

Vigilantia, Vigilia.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Vigilia Græce ἀγρυπία, as. h. & ἀγρυπία, vigilo dicitur. Hebr. Schokedh, à verbo Schakadh, Vigilant diligenter, & diligenter attendit, excubias egit. Cognationem habet cum Schakat, quæ uir: nam vigiles oportet esse quietos, atque alienis à tumultibus & strepitu. Hinc Græcum verbum ἀγρυπία, studio, ex tempore aliquid facio, celeriter exequor, quod vigilantium & operientorum proprium est. Vigilia, seu vigilia vigilarum, πρυτανεύω. Hebr. Aschmoreth, Aschmurah, Schemuroth, Schimmurim, excubias nocturnæ, à verbo Schamar, Custodit, seruabit. Est autem vigilia, solutio & remissio sensus secund. Arist. lib. de Sensu & sensato.

Vigilia est dispositio, in qua anima imperat sensibus & virtutibus exterioribus, & mouet voluntarè ad operandum. secund. A. uicem.

Vigilia dicitur à vigo, est enim vigere validum & robustum esse, quasi vim agere. Quare vigiles non segnes, non torpentes quales sunt dormientes, sed qui vigore suo sunt. Vnde per vigiles non modo assidue vigilantes, sed diligentes, & industrios dicimus.

XXXXY Hinc

Viduitas.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Viduitas Græce ὀρφανία, as. h. & ὀρφανία, vidua dicitur. Hebr. Al. Al. id est non habens partem in marito ex Al. id est, non, & Al. id est, pars à verbo Alas, loqui non potuit. Obmutescit coram affligentibus eam. Illem, mutus. Psal. 38. 14. Viduitas et significatione vocabuli, seu secundum etymologiam videtur mulier sine viro, etiam si nunquam virum habuerit, quæ dicitur. Et dicitur à ve, quod est sine, & duo, seu uxor & velanus. ff. de verbor. signific. l. malum. s. Pul. Nihil dicitur quasi idua, hoc est à viro diuisa. Idure enim hebreus dicitur esse. Hinc viduare pro priuare capitur. Hinc vidua, calamitas dicta, quod videtur, id est, priuati bonis. A vidua dicitur per compositionem deducitur. Veteres enim diuidendo dicimus diuiduo dicebant. vnde diuiduum, quod diuiduo modo separatim, significat, cuius contrarium in quod Græce ὀρφανία vocant.

Hinc vigilare, quod est studium ac diligentiam adhibere, & inuigilare alicui re...

Martialis:

Nam vigilare leue est peruigilare graue est.

¶ LOCI BIBLICI.

Vigilantia piis omnibus sed pastoribus imprimis necessaria. Mat. 24. v. 41. & 25. 13. & 26. 41. Marc. 13. 33. Luc. 12. v. 37. & 21. v. 36. Rom. 13. 11. 1. Cor. 13. 34. 2. Tim. 4. 5. 1. Petr. 4. 7. & 5. v. 8. 9. Vigilemus & sobrii simus, 1. Thess. 5. 6. Vigilemus in orationibus, Coloss. 4. 4.

¶ SENTENTIA BIBLICE.

Vigilandum est diligenter ad malum cui audum.

Vigilate & orate, vt non intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. Math. 26.

Hoc autem scitote, quoniam si sciret pater familias qua hora fur veniret, vigilaret vtiq; & non sinneret periodi dormitum suam. Luc. 12. 12.

Vigilate itaq; omni tempore orantes. 1.

Qui se existimat stare, videat ne cadat. Euigilate itaq; iusti, & nolite peccare. 1. Cor. 10. 12.

Sobrii estote, & vigilate. 1. Pet. 4. 7.

Si non vigilaueris, veniam ad te tanquam fur, & nescies quando veniam ad te. Apoc. 3. 3.

Bonorum conseruandum.

Beatus vir qui audit me, & qui vigilat ad fores meas quotidie. Prov. 8. 3.

Vigilia honestatis tabernaculum est. Eccl. 31.

Qui vigilauerint ad illum, inuenient benedictionem. 32.

Vigilate, state in fide, viriliter agite, & confortamini. 1. Cor. 6. 6.

Orationi instate, & vigilantes in ea cum gratiarum actione. Coloss. 4. 4.

Indesmenter.

Vigilate, & estote parati, quia nescitis qua hora Dominus venturus sit, & qua nescitis diem atque horam. Math. 24. 25.

Videte, vigilate, & orate, nescitis enim quando tempus sit. Marc. 13. 34.

Vigilate ergo, nescitis enim quando dominus domus veniat, sero an in media nocte, an galli cantu, an mane: ne cum venierit repente inueniat vos dormientes. Ibid.

Estote parati, quia qua hora non putatis, filius hominis veniet. Luc. 12. 12.

Beatus qui vigilat. Apoc. 16.

¶ PORTICAE SENTENTIAE.

Hor. 1. epist. 7.

Vt inuigilent homines, surgunt de nocte latrones:

Vt respum serues, non expergeris. Ec.

Si non

Incedas animum in studiis & rebus honestis:

Int' dia, vel amore torquere.

Quid. 1. Art.

Attenuant inuenim vigilat & corpora noctes,

Curaq; & immenso qui sit amore, dolor.

Martial. 9.

Nam vigilare leue est peruigilare graue.

Plaut. Rud.

Vigilare decet hominem.

Qui vult sua temporis conficere officia.

Nam qui dormiunt libenter sine lucro, & cum malo quiescunt.

¶ PHILOSOPHICAE SENTENTIAE.

Quiquq; viuere & sapere cupit, maxime quam longissimo tempore vigilet, sola sanatis commoditate seruata: ad hanc vero non multo opus est somno, si bene assueueris somniis: magistratus profecto in vrbibus noctu vigilantes hostibus terrori sunt. Plato. 3. de Legibus.

Hinc est Homerum tam frequens in decantandis laudibus vigiliarum, dum roges concilium deorum prima luce habitum fingit. Hinc & Hesiodus auroram omnibus vitae studiorumq; agitationibus accommodatissimam esse ait. Plato lib. de legibus 7. iuuentutem, vt primum lucere coepit, ad vigilas, omnemq; vitae atq; officii rationem erudiendam docet Aristot. quosq; ingenii viribus tum acundis, tum maxime excitandis conducturum in matutine vigilae curam in Oeconomicis scriptum reliquit. Nec immerito Cleanthus & Aristophanis lucerna toto orbe celebratur. Quid dicam de Demosthene, quem Cic. 4. Tuscul. quaest. lib. seruo doluisse affirmat, si quando antelucana opificum industria victus fuisset. Et idem Ippicus Tullius passim suas matutinas vigilas, & solitudines sylvarum commemorat. In Aurora Agricii.

Princeps non debet incommodi sui causa, curam reipublicae omittere. Xiphilinus Tiber.

Industria ac vigilantia largitione & luxu haud minus noxia sunt, quoties parando regno finguntur. Tacit. Annal. 1. 4.

De vigilia. DIAL. LXXVIII. Francisci Perrarcha. DOL.

Dormire non possum. R. Vigila & gaude, vti dicitur. Inter obdormire enim atq; mori quid interdu temporalis, perpetuus alter est sopor: itaq; nescio an prius & somnus breuis mors, & mors somnus longior dici possit. D. Somnum perdidit. R. Non vi quidem sed petendus est, si incumbas perdis operam, cogi neque requiem temporibus tuis, animo curas leues, impetibile animis vagis & corporibus fessis obrepit. D. Sopor interrumpitur. R. Fac quod solitus fertur Augustus: si bus aut fabulatoribus accessit, interrumpitur sedulo: si nim loquebatur Maio, vbi ait, Salubres curas somno. D. Somni requiem amittit. R. Et retrorere somnum metus: quamvis enim sapientis meliora phantasmata opinetur, & verum sit, tamen & vir ille ingenio imperio, ille autem alter sanitate & patientia acquiescens paulo te simul diximus, somnium graues facit. Nam quid alii sentiant quisq; nouit in se & lectulum suum testem habet illusum, atq; ambagum & frons horum alter tempore extremo per somnum exterritus de illo scriptum est. Alter vt dixisse dudum videtur quiete differere, inter ceteras vitae molestias querant eum somnia, & visones horrore concutiant. D. dormio. R. Solutio igitur magis viuis. Nempe quod vt mors somnus sic vita vigilia est. D. Somnum morbo Sanitas reducet. D. Somnum amor excludit. R. Bona Morbus est enim amor, & morborum maximus. D. B. tus extinxit. R. Securitas suscitabit. D. Somnum. Ma. Mo. vicina restituet.

¶ APOPHTHEGMATA.

Plato somnolentiam improbat, coq; scriptum in log. Koi q' ipevos ad eis id vos d'agos. Nemo dormientes vlla re dignus est.

Laert. 1. 3.

Philippus in exercitu quodam tempore dormiens, Tuto, inquit, dormiui, vigilauit enim Antipater. Subter regium indulgere somno praesertim in bello, nulli ac vigilae praefectum. Plus in apoph.

Parmenio. Idem quum interdu dormiret, Graecia uenientes crimina: cur illum? Nolite admirari. Parmenium nunc Philippus dormit. Nam quando vos dormiebat, Plus.

P. AEmilius cum in bello contra Persam in itinere, ne armis vigilias ageret: rogatus a quodam cur fessus Respondit: vt metu hostium sublata restituisse silencia num pugnarant. Plus.

M. Cato. Eo milite sibi opus esse nequaquam dicit eundem manus, inter conflegendum pedes agnate: quam hostibus in clamando longius sentiret. Plus.

¶ HIEROGLYPHICA.

Aegyptii sacerdotibus per Leporis hieroglyphicis primis intelligebant. Causam ponit Horus, quod Lepo dormiendum apertos ostendat. Pier. Val. 3. p. 11. 1.

Per Leonis etiam caput iidem Sacerdotes vigilandiam ostendebant, causam addebant: quod solum in recuruos vngues habentibus, simulat; natum est. p. 2. F.

¶ EMBLEMA.

Vigilantia & Custodia.

Emblema Andr. Alciar. XV.

Instantis quod signa canens des galus Est.

Et reuocat famulas ad vna per la mactat.

Torribus in Sacris effringitur aera peluis.

Ad superos mentem quod reuocat vigilas.

Est leo, sed clypeo oculis quia dormit aperis.

Templorum sacroscopis ante iurat.

Vindemia.

¶ DEFINITIO: ET ETIMOL.

Vindemia, Graece vepoia, v. i. & vepoia, vindi. Baisir, Hebraeus vindemia, a verbo Baisir, vindemiae uvas, collegit racemos, muniuit vites, ne pateat carere decerpenti uvas. Cognatione habet cu' Pular, ut puer coaceruauit. Dicta aut est vindemia a vino decemdo.